

The Romanian Baptist Association of United States and Canada

ASOCIAȚIA BAPTISTĂ ROMÂNĂ DIN STATELE UNITE ȘI CANADA

EXECUTIVE COMMITTEE

Dr. Alexa Popovici,
president

Rev. Petru Floruța,
first vicepresident

Rev. Teofil Talpesh,
second vicepresident

Rev. Petru Matcău,
executive secretary

Petre Ordeanu,
recording secretary

Macavei Nicoară,
administrative treasurer

Ioan Cotîrlă,
treasurer of missions

Rev. Valentin Popovici,
editor „The Illuminator”

Ionel Tzunea,
custodian for archives

Florea Drăgan,
auditor

Mel Barna,
auditor

Dr. Titi Cocian,
auditor

Veronica Ordeanu,
*president,
Women's Missionary Union*

Dr. Alexandru Popa,
president, Youth Fellowship

Rev. Daniel Brînzei,
*president,
Sunday School Board*

Dr. Alexa Popovici
5934 N. Mulligan Av.
Chicago, IL., 60646

Rev. Petru Matcău
1620 Van Buren Street
Hollywood Beach, FL., 33020

Valentin Popovici
8716 Georgiana
Morton Grove, IL. 60053

DR. CHARLES C. RYRIE
6719 Velasco Avenue
Dallas, Texas, 75214

Jan. 27 84

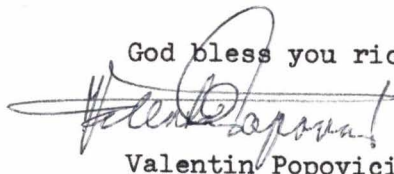
Dear Dr. Ryrie,

In November last year you have granted us permission to use your article "Treat Your Bible With Respect" in our Romanian publication, THE ILLUMINATOR, and we appreciate your kind and prompt response.

I enclose our February issue of The Illuminator, where your article was printed in Romanian translation. It is on page 5, and has the title "Pages Dearly paid for."

We send you this copy with respectful appreciation for your ministry, and for your joy in the Lord.

God bless you richly,

Valentin Popovici

Pagini plătite scump

DR. CHARLES RYRIE

Înainte de a pleca de acasă duminică dimineața spre biserică îți iei una din multele Biblii pe care le ai.

La Școala Duminicală se împart multe Biblii celor ce și le-au uitat pe ale lor acasă.

În auditoriul bisericii fiecare pupitru are o carte de cântări și o Biblie, în unele locuri chiar și pentru cei orbi. O Biblie mare, deschisă, stă în fața amvonului bisericii.

Probabil un miliard de Biblii se află în case, hoteluri, spitale și biserici în America. Este ușor să tratezi Biblia cu indiferență. Reader's Digest a publicat recent un articol în care numea Biblia „Cea mai bine vândută și cea mai necitită carte.”

În istoria Americii, Cuvîntul lui Dumnezeu a fost publicat liber în limba poporului. Însă pentru aceasta a fost plătit un preț mare. William Tyndale, omul care are meritul cel mai mare în traducerea Bibliei în limbajul comun, a plătit cu viața eforturile sale.

John Wycliffe, care a murit în 1384, a fost primul care a tradus Biblia în limba engleză, dar răspîndirea ei a fost limitată pentru că copiile, fiind scrise de mînă, erau foarte scumpe.

Tyndale s-a născut în jurul anului 1492, an în care Columb a descoperit America. Și-a făcut studiile cu mult succes la Oxford și Cambridge. După ordinarea sa el s-a hotărît să traducă Noul Testament în limba engleză. Copleșit de ignoranța preoților în cunoașterea Sfintelor Scripturi, Tyndale a spus unui preot: „Dacă Dumnezeu mă va ține în viață, vreau să fac ca și cel mai simplu

fiu de plugar să cunoască Biblia mai bine ca tine.”

Dar mai întîi avea nevoie de un om bogat care să-l suporte în lucrarea aceasta. Cea mai potrivită persoană era episcopul de Londra, Cuthbert Tunstall. Tyndale trăgea nădejde că acesta îi va da autorizația de traducere și tipărire. Însă episcopul n-a vrut să aibă nimic de a face cu el. „Mai bine să fim fără legile lui Dumnezeu, decît să le avem traduse în limba oamenilor de rînd,” a spus el.

Tyndale a plecat în Germania, unde Reformația luase amploare. Unul dintre motivele pentru care s-a dus acolo a fost și traducerea Bibliei în limba poporului german de către Martin Luther. Tyndale l-a întîlnit pe Luther la Wittenberg, și în timp ce călătorea din loc în loc a terminat de tradus Noul Testament. La Worms a găsit un tipograf care și-a riscat reputația și viața ca să tipărească ediția engleză a Scripturilor. În 1525 Tyndale publică prima ediție, iar în 1526 a doua ediție într-un format mai mic. În total au fost tipărite 15.000 de copii care au fost apoi introduse ilegal în Anglia. Astăzi mai există numai o parte dintr-o copie a primei ediții și două exemplare din ediția a doua. Cum de au rămas așa puține? Motivul e că aceste Biblii au fost fie confiscate și arse, fie atît de citite și folosite de poporul însetat după Cuvîntul lui Dumnezeu, încît aceste exemplare ale Bibliei s-au uzat și s-au distrus cu timpul.

Alte ediții au fost tipărite și prin 1534 Tyndale a terminat o ediție nouă revizuită a traducerii sale. Această ediție din 1534 e cea

care a stat la baza traducerii noi folosită și azi, ediția King James din 1611.

Episcopul Londrei și-a intensificat prigoana împotriva Bibliei traduse de Tyndale. Chiar în fața crucii din fața catedralei St. Paul (unde prințul Charles și Lady Diana au fost căsătoriți în vremea noastră) autoritățile au ars public toate Bibliile pe care le-au putut găsi.

Tunstall vroia să le ardă pe toate. După o poveste veche, Tunstall a găsit un comerciant care i-a spus că-i va face rost de ele. Comerciantul, care era un prieten al lui Tyndale, s-a dus la Tyndale și i-a spus:

— Am găsit un cumpărător pentru Bibliile tale.

— Cine e?

— Episcopul de Londra!

Tyndale s-a bucurat peste măsură. Acum putea folosi banii episcopului ca să-și acopere datorile.

— Bine, vinde-i episcopului cât mai multe Biblii, ca să acoperim cheltuielile cu tipăritul. Apoi vom putea tipări și mai multe, ca să le răspîndim în Anglia.

Se pare că exact așa s-a și întâmplat. Tyndale a primit banii, negustorul a primit comisionul său, episcopul a primit Bibliile ca să le ardă, și toți au fost mulțumiți.

Între timp Tyndale a continuat să lucreze. Încă în Europa, el a tradus primele cinci cărți din Vechiul Testament. Ele au apărut de sub tipar în 1530. În timpul acesta dușmanii lui a făcut planuri cum să-l prindă. Pe când locuia în casa unui negustor din Belgia, Tyndale a fost prins de autoritățile care lucrau cu oamenii episcopului de Londra. A fost aruncat la închisoarea din castelul de la Vilvorde, nu departe de Bruxelles.

Unul din cele mai impresionante pasagii din cartea lui Fox, „Cartea Martirilor,” se ocupă cu cele șaisprezece luni ale lui Tyndale la închisoare, așteptînd procesul. Într-o scrisoare către guvernator, Tyndale scrie: „Apelez la excelența dumneavoastră în Numele Domnului Isus, ca — dacă va fi să rămîn aici peste iarnă — să mă se aducă din lucrurile mele, o căciulă mai caldă, căci sufăr cumplit de frig, cu o tuse continuă; o manta mai groasă, căci cea pe care o am e foarte subțire. Cămășile mi s-au ros. Printre lucrurile mele am o cămașă de lînă. Dacă ați fi așa de bun să mi-o trimiteți. De asemenea, am și cîțiva

ciorapi groși care mi-ar folosi. Aș mai avea o rugăminte. — Am nevoie de o lampă, ca să pot citi seara. E foarte obositor să stau singur pe întuneric. Dar mai presus de toate, vă cer și vă implor să permiteți paznicului să-mi aducă Biblia în limba ebraică și cartea mea de gramatică ebraică împreună cu dicționarul ebraic, să pot folosi timpul în studiu. Ca răsplată, sînt sigur că vi se va împlini cea mai dragă dorință care să vă întărească în alegerea pentru mîntuire. Spre gloria harului Domnului nostru Isus Hristos al Cărui Duh mă rog să vă călăuzească.”

Nu mult după aceasta, Tyndale a fost judecat și condamnat pentru erezie. A fost spînzurat și corpul ars la stîlp. Înainte ca să moară, Tyndale s-a rugat: „Doamne, deschide ochii regelui Angliei!”

Tyndale n-a știut, dar deja Dumnezeu îi dăduse răspuns la rugăciunea lui. Cu un an înainte, în 1535, o ediție completă a Bibliei în limba engleză circula în Anglia cu aprobarea regelui Henry al VIII-lea. Aceasta cuprindea Noul Testament tradus de Tyndale și traducerea parțială pe care o făcuse el a Vechiului Testament.

La un an după moartea sa, o altă ediție a Bibliei se răspîndea în Anglia, fără restricții și cu aprobarea autorităților. Și aceasta era în mare parte traducerea lui Tyndale.

În 1539 a fost tipărită în Anglia vestita ediție „Biblia Mare.” Regele a poruncit ca fiecare Biserică să aibă un exemplar.

Între 1539 și 1541 șapte ediții ale Bibliei Mari au fost tipărite și vîndute. Începînd cu ediția a patra, pe pagina întii se află mențiunea: „Această Biblie apare sub auspiciile episcopului de Londra, Cuthbert Tunstall.”

Omul care a condamnat și a ars cîndva Bibliile tipărite în limba poporului, omul care a trimis pe Tyndale la stîlp, a trebuit să recunoască valoarea și necesitatea Cuvîntului lui Dumnezeu în limba poporului.

Dr. Charles Ryrie este profesor de Teologie Sistemătică la Seminarul Teologic din Dallas, Texas. Articolul de față este un fragment dintr-o serie de prelegeri ținute la conferința Asociației Christian Booksellers Assoc., în Iulie 1982. Articol tradus de Claudia Bîrlădeanu. (Used by permission)